

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Urtos/1/2020
Identifikačné číslo spisu:	3012000003
Dátum vydania rozhodnutia:	11.02.2020
Meno a priezvisko:	JUDr. Pavol Farkaš
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2020:3012000003.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky, v senáte zloženom z predsedu JUDr. Pavla Farkaša a sudkýň JUDr. Aleny Šiškovej a JUDr. Martiny Zeleňakovej, v trestnej veci odsúdeného O. F., v konaní o podmienčnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody vykonávaného na základe rozsudku Krajského súdu v Trenčíne zo 17. júla 2012, sp. zn. 3Ntc/1/2012 a iné o uznaní a výkone rozsudku Krajského súdu Rakúskej republiky - Landesgericht für Strafsachen Wien z 13. mája 2005, sp. zn. 441Hv 1/05i v spojení s rozsudkom Vrchného krajského súdu Wien z 11. novembra 2005, sp. zn. 21Bs 310/05z, na neverejnom zasadnutí v Bratislave dňa 11. februára 2020, o sťažnosti prokurátorky Krajskej prokuratúry Trenčín proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne z 20. novembra 2019, sp. zn. 3Ntc/1/2012, takto

rozhodol:

Podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku sa sťažnosť prokurátorky Krajskej prokuratúry Trenčín
z a m i e t a.

Odôvodnenie

Napadnutým uznesením Krajský súd v Trenčíne (ďalej aj „krajský súd“ alebo „súd prvého stupňa“) rozhodol tak, že podľa § 61 ods. 1 a § 62 ods. 1 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005 sa odsúdený O. F. (ďalej aj „odsúdený“) podmienčne prepúšťa z výkonu trestu odňatia slobody vo výmere štyroch rokov uloženého mu rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne zo 17. júla 2012, sp. zn. 3Ntc/1/2012 v spojení a rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne zo 7. augusta 2013, sp. zn. 3Ntc/1/2012 a v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 5. novembra 2013, sp. zn. 2Urt/6/2013.

Podľa § 63 ods. 1 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005 súd prvého stupňa napadnutým uznesením určil odsúdenému skúšobnú dobu na 6 (šesť) rokov.

Krajský súd v Trenčíne v odôvodnení napadnutého uznesenia konštatoval, že odsúdený O. F. formálnu podmienku pre podmienčné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, a to výkon dvoch tretín uloženého a uznaného trestu, splnil. Pri úvahách, či odsúdený splnil aj materiálne podmienky pre podmienčné prepustenie poukázal na skutočnosť, že uložený a uznaný trest bol odsúdeným pôvodne

vykonávaný v ústave na výkon trestu odňatia slobody s maximálnym stupňom strázenia a postupne bol odsúdený preradený do ústavu so stredným a nakoniec s minimálnym stupňom strázenia. Krajský súd v dôvodoch napadnutého uznesenia ďalej konštatoval, že odsúdený svojim správaním, ktoré bolo hodnotené Ústavom na výkon trestu odňatia slobody Dubnica nad Váhom, kde uložený trest momentálne vykonáva, ale aj Justičným ústavom Graz - Karlau, kde vykonával spomínaný trest v Rakúskej republike, ako pozitívne, preukázal polepšenie. Súd prvého stupňa v dôvodoch napadnutého rozhodnutia zdôraznil, že odsúdený bol počas výkonu trestu odňatia slobody sedemkrát disciplinárne odmenený, disciplinárne potrestaný nebol, k spáchaniu trestnej činnosti má kritický postoj. Vo výkone trestu odňatia slobody je prvýkrát a vychádzajúc z odpisu registra trestov hľadá sa naňho, akoby nebol odsúdený (má jedno zahladené odsúdenie Vojenským obvodovým súdom Bratislava z roku 1994). Krajský súd v dôvodoch napadnutého rozhodnutia ďalej poukázal na skutočnosť, že odsúdený má v prípade prepustenia na slobodu zabezpečené bývanie u svojej matky a prísľub zamestnania vo firme svojho brata, odvolávajú sa na čestné vyhlásenia dotknutých osôb. Na základe vyššie uvedeného dospel súd prvého stupňa k záveru, že od odsúdeného možno očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život, preto jeho návrhu vyhovel a z výkonu vyššie uvedeného uloženého a uznaného trestu odňatia slobody ho podmienne prepustil.

Proti tomuto uzneseniu podala prokurátorka Krajskej prokuratúry Trenčín (ďalej aj „prokurátorka“ alebo „sťažovateľka“) v zákonom stanovenej lehote, riadne a včas, sťažnosť, ktorú osobitným podaním aj bližšie zdôvodnila.

V písomných dôvodoch podanej sťažnosti po zrekapitulovaní napadnutého rozhodnutia, poukázala na spôsob spáchania trestného činu odsúdeným, ohľadom ktorého trest odňatia slobody vykonáva a zdôraznila, že odsúdený pri páchaní spomínanej trestnej činnosti konal zvlášť brutálnym spôsobom, v dôsledku ktorého v úmysle výlučne majetkového prospechu došlo k zabitiu dvoch ľudí, motív odsúdeného hodnotí sťažovateľka ako obzvlášť zavrhnutiahodný, čo svedčí o morálnej zvrhlosti odsúdeného. V dôvodoch podanej sťažnosti prokurátorka ďalej poukázala na hodnotenie Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Dubnica nad Váhom, z ktorého vyplýva, že odsúdený čiastočne preukazuje splnenie podmienok na podmienne prepustenie, a preto ho neodporúčajú podmienne prepustiť. Riziko sociálneho zlyhania odsúdeného je spomínaným ústavným hodnotené ako stredné, resocializačná prognóza ako menej priaznivá. Rizikovými faktormi u odsúdeného sú najmä neschopnosť zabezpečiť si trvalý pracovný pomer, odsúdenie za obzvlášť závažný zločin a finančné problémy. Program zaobchádzania bol u odsúdeného zameraný najmä na vedenie k eliminácii výbušných a prechýbavých reakcií, rozvíjanie schopností empatie v interpersonálnom styku, prevzatie zodpovednosti za svoj spáchaný skutok, zmysluplné využívanie voľného času a plnenie si všetkých pracovných povinností. Na základe uvedeného dospela sťažovateľka k záveru, že aj napriek splneniu zákonnej podmienky vykonania časti trestu, nie je možné úplne posúdiť dovŕšenie nápravy odsúdeného, a teda riziko jeho možného zlyhania v prípade, ak by jeho správanie nebolo pod neustálym dohľadom usmerňované. Obdobne tak ani predložené prehlásenia matky a brata odsúdeného nepovažovala sťažovateľka za poskytnutie dostatočnej záruky ohľadne ďalšieho života odsúdeného v prípade jeho podmieneného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody. Na základe vyššie uvedených dôvodov konštatovala, že rozhodnutie súdu prvého stupňa je predčasné, a preto navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté uznesenie podľa § 194 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku zrušil a súdu prvého stupňa uložil, aby vo veci znovu konal a rozhodol.

Odsúdený prostredníctvom svojho obhajcu vo vyjadrení k sťažnosti prokurátorky uviedol, že napadnuté uznesenie považuje za vecne správne. Súd prvého stupňa podľa názoru odsúdeného dospel k správnejmu záveru, že splnil nielen formálne, ale aj materiálne podmienky pre podmienne prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody. V podanom vyjadrení odsúdený ďalej poukázal na hodnotenie Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Dubnica nad Váhom, podľa ktorého zodpovedne pristupuje k plneniu všetkých svojich pracovných povinností a dosahuje pozitívne pracovné výsledky, zapája sa do mimopracovných činností ústavu. Počas výkonu trestu odňatia slobody mu bolo udelených sedem disciplinárnych odmien, pričom nebol ani raz disciplinárne potrestaný, 3. decembra 2019 mu bol udelený kladný zápis za mimopracovnú činnosť a 9. decembra 2019 za dobré pracovné výsledky, pričom ciele programu

zaobchádzania plní vo všetkých jeho častiach, v kolektíve odsúdených sa vždy vyhýbal konfliktným situáciám. Vo výkone trestu odňatia slobody je prvýkrát, k spáchaniu trestnej činnosti zaujíma kritický postoj. Odsúdený v podanom vyjadrení ešte vyjadril názor, že spôsob a okolnosti trestnej činnosti, pre ktorú je vo výkone trestu odňatia slobody, nemôžu byť jedinými kritériami, od ktorých závisí rozhodnutie o jeho podmienечnom prepustení. V prípade jeho podmienечného prepustenia má zabezpečené silné sociálne a rodinné zázemie. Počas výkonu trestu odňatia slobody udržiaval pravidelný kontakt so svojou rodinou, predovšetkým s mamou, bratom a manželkou, pričom súd prvého stupňa na podklade vykonaného dokazovania nezistil pochybnosti o tom, že by jeho rodina nebola spôsobilá účinne mu napomôcť pri začleňovaní sa do riadneho života. Navyše v prípade jeho podmienечného prepustenia má zabezpečenú prácu. Na základe vyššie uvedených dôvodov dospel k záveru, že podmienky pre podmienечné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody spĺňa, a preto navrhol sťažnosť prokurátorky ako nedôvodnú zamietnuť.

Následne Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) preskúmal v zmysle § 192 ods. 1 písm. a), písm. b) Trestného poriadku správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým prokurátorka podala sťažnosť, ako i konanie týmto výrokom napadnutého uznesenia predchádzajúce a zistil, že podaná sťažnosť nie je dôvodná.

Z predloženého spisového materiálu je zrejmé, že uznaný trest bol odsúdenému uložený rozsudkom Krajského súdu Rakúskej republiky - Landesgericht für Strafsachen Wien 13. mája 2005, sp. zn. 441Hv 1/05i v spojení s rozsudkom Vrchného krajského súdu Wien z 11. novembra 2005, sp. zn. 21Bs 310/05z.

Podľa § 437 ods. 3, veta prvá, Trestného zákona (zákona číslo 300/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov účinného od 1. januára 2006 - ďalej len „Trestný zákon číslo 300/2005 Z. z.“), pri posudzovaní splnenia podmienok na rozhodovanie o podmienечnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody alebo rozhodovaní o podmienечnom upustení od výkonu zvyšku trestu u trestov uložených pred účinnosťou tohto zákona sa postupuje podľa doterajších predpisov.

Vzhľadom na to, že v prejednávanej veci bol odsúdenému trest uložený pred účinnosťou Trestného zákona číslo 300/2005 Z. z., súd prvého stupňa konal správne, keď pri rozhodovaní o podmienечnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody odsúdeného postupoval podľa doterajších predpisov najmä podľa Trestného zákona číslo 140/1961 Zb. v znení neskorších predpisov, účinného do 1. januára 2006 (ďalej len „Trestný zákon číslo 140/1961 Zb.“).

Podľa § 61 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona číslo 140/1961 Zb. po výkone polovice uloženého alebo podľa rozhodnutia prezidenta republiky zmierneného trestu odňatia slobody môže súd odsúdeného podmienечne prepustiť na slobodu, ak odsúdený vo výkone trestu plnením svojich povinností a správaním preukázal polepšenie a môže sa od neho očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život. Pri rozhodovaní o podmienечnom prepustení prihliadne súd na to, do ktorej nápravno-výchovnej skupiny je odsúdený zaradený.

Podľa § 62 ods. 1 Trestného zákona číslo 140/1961 Zb. osoba odsúdená okrem iného za trestný čin lúpeže podľa § 234 ods. 2, 3, ako aj obzvlášť nebezpečný recidivista alebo osoba odsúdená na výnimočný trest odňatia slobody (§ 29 ods. 2) môžu byť podmienечne prepustení až po výkone dvoch tretín uloženého trestu odňatia slobody.

Súd, ktorý rozhodol o uznaní a výkone rozhodnutia, je oprávnený prijať všetky následné rozhodnutia spojené s výkonom trestnej sankcie vrátane podmienечného prepustenia odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody (§ 18 ods. 1 zákona č. 549/2011 Z. z. o uznávaní a výkone rozhodnutí, ktorými sa ukladá trestná sankcia spojená s odňatím slobody v Európskej únii a o zmene a doplnení zákona č. 221/2006 Z. z. o výkone väzby v znení neskorších predpisov).

Z vyššie citovaných ustanovení vyplýva, že na podmienечné prepustenie z výkonu trestu odňatia

slobody odsúdený nemá automatický nárok. K podmiennečnému prepusteniu odsúdeného môže súd pristúpiť len ak vykonané dokazovanie vedie k spoľahlivému záveru, že u odsúdeného boli splnené zákonom stanovené podmienky, a to tak formálneho, ako aj materiálneho charakteru. Formálnou podmienkou podmiennečného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody je vykonanie zákonom stanovenej časti uloženého trestu. Materiálnymi podmienkami je potrebné rozumieť v prvom rade preukázanie polepšenia odsúdeného a v druhom rade preukázanie skutočnosti, že je možné od odsúdeného dôvodne očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život.

Krajský súd posúdiac konanie odsúdeného na účely skúmania naplnenia formálnych podmienok pre podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody ako trestný čin lúpeže podľa § 234 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona číslo 140/1961 Zb., dospel k správneému záveru, že odsúdený formálnu podmienku, a to výkon dvoch tretín uloženého trestu, splnil. Napokon nenaplnenie formálnych podmienok pre podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody odsúdeného prokurátorka v podanej sťažnosti ani nenamietala.

Pokiaľ ide o posúdenie splnenia materiálnych podmienok pre podmiennečné prepustenie odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody, súd v tejto súvislosti skúma, či u odsúdeného došlo k polepšeniu, teda, či uňho prebehol proces vnútornej premeny jeho osobnosti oprávňujúci „nádej“, že odsúdený v budúcnosti povedie riadny život, v rámci čoho musí zvážiť aj závažnosť a povahu trestných činov, ktorých sa vykonávaný trest týka, plnenie si povinností a správanie sa odsúdeného vo výkone trestu odňatia slobody v kontexte jeho doterajšieho spôsobu života, charakteru jeho osoby, povahových vlastností a jeho postoja k spáchanej trestnej činnosti.

Materiálnu podmienku možnosti očakávať, že odsúdený v budúcnosti povedie riadny život v zmysle § 66 ods. 1 písm. b) Trestného zákona číslo 300/2005 Z. z. (§ 61 ods. 1 Trestného zákona číslo 140/1961 Zb.), je potrebné skúmať aj pri zohľadnení okolností predchádzajúceho života odsúdeného, vrátane jeho skorších odsúdení (primerane R 5/2017).

Aj podľa názoru najvyššieho súdu odsúdený svojim správaním vo výkone trestu odňatia slobody a plnením si svojich povinností preukázal polepšenie a zohľadňujúc vyššie uvedené kritériá možno od neho očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život. Z vykonaného dokazovania je zrejmé, že odsúdený je vo výkone trestu odňatia slobody prvýkrát, preto ani doposiaľ podmiennečne prepustený z výkonu iného trestu odňatia slobody nebol. Na odsúdeného sa hľadí, akoby nebol odsúdený, pričom v minulosti sa dopustil jedného menej závažného vojenského trestného činu inej povahy ako v prejednávanej veci. Uložený a uznaný trest pôvodne vykonával v ústave na výkon trestu odňatia slobody s maximálnym stupňom strázenia, neskôr bol preradený do ústavu so stredným a nakoniec s minimálnym stupňom strázenia. Počas výkonu trestu odňatia slobody nebol ani raz disciplinárne potrestaný, disciplinárne odmenený bol sedemkrát, pričom tak Ústav na výkon trestu odňatia slobody Dubnica nad Váhom, kde uložený trest momentálne vykonáva, ako aj Justičný ústav Graz - Karlau, kde vykonával spomínaný trest v Rakúskej republike, hodnotia jeho správanie pozitívne.

Na strane druhej je potrebné sťažovateľke prisvedčiť, že odsúdený sa naozaj dopustil závažného trestného činu s nenapraviteľným následkom na živote dvoch ľudí zo zisťných dôvodov, pričom podľa vyššie označeného rozhodnutia Vrchného krajinského súdu Wien odsúdený pri spáchaní trestného činu, ohľadom ktorého uznaný trest vykonáva, konal brutálnym spôsobom, čo o narušenosti odsúdeného v čase spáchania skutku naozaj svedčí. Z hodnotiacej správy Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Dubnica nad Váhom však vyplýva, že program zaobchádzania u odsúdeného bol zameraný najmä na vedenie k eliminácii výbušných a prchkých reakcií, rozvíjanie schopnosti empatie v interpersonálnom styku, prevzatie zodpovednosti za spáchaný skutok, zmysluplné využívanie voľného času, plnenie si všetkých pracovných povinností a udržiavanie kontaktov s najbližšou rodinou s tým, že odsúdený ciele programu zaobchádzania plní vo všetkých jeho častiach. K spáchaniu trestnej činnosti zaujíma kritický postoj, akceptuje zodpovednosť, prejavuje snahu zmeniť sa.

Spomínaný Ústav na výkon trestu odňatia slobody Dubnica nad Váhom síce hodnotí riziko sociálneho

zlyhania u odsúdeného ako stredné a jeho resocializačnú prognózu ako menej priaznivú, k takémuto záveru však dotknutý ústav dospel na základe skutočnosti, že odsúdený spáchal obzvlášť závažný zločin a pred spáchaním trestného činu, ohľadom ktorého uznaný trest vykonáva, nebol schopný zabezpečiť si trvalý pracovný pomer a mal finančné problémy. Na elimináciu rizika, ktoré vyplýva zo skutočnosti, že odsúdený spáchal závažný trestný čin, bol zameraný program zaobchádzania, ktorý odsúdený podľa správy spomínaného ústavu plní, a pokiaľ ide o neschopnosť nájsť si trvalé zamestnanie a z toho plynúce finančné ťažkosti, odsúdený prejavil záujem pracovať u svojho brata, ktorý, ako to vyplýva z obsahu spisu, vyhlásil, že odsúdeného zamestná s tým, že odsúdený bude mať možnosť, v prípade prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody, bývať u matky alebo manželky (vychádzajúc z ich prehlásení). Vzhľadom na to, že podľa hodnotenia rizika sociálneho zlyhania pripojeného k hodnotiacej správe Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Dubnica nad Váhom bol odsúdený vychovávaný v primárnej rodine bez patologických prejavov a bez vážnych problémov v rodine, nie je ani podľa názoru najvyššieho súdu dôvod o vyššie uvedených prehláseniach rodinných príslušníkov odsúdeného pochybovať a napokon sťažovateľka svoje pochybnosti v tomto smere o žiadne konkrétne skutočnosti, či dôkazy ani neoprela.

Záverom k sťažnostným námietkam prokurátorky sa žiada ešte uviesť, že sťažovateľka v podanej sťažnosti síce považovala rozhodnutie súdu prvého stupňa za predčasné, vyjadrila názor, že nie je možné posúdiť úplné dovŕšenie nápravy odsúdeného, a preto navrhla napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na nové prejednanie a rozhodnutie, zároveň však nenavrhol vykonať žiadne konkrétne dôkazy, ktoré by k lepšiemu objasneniu prejednávanej veci a ňou naznačenej otázky mohli prispieť.

Na základe uvedeného dospejúc k záveru, že odsúdený tak formálne, ako aj materiálne podmienky pre jeho podmienčné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody splnil, najvyšší súd sťažnosť prokurátorky ako nedôvodnú postupom podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.